

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 25 sierpnia 2023 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminów eksternistycznych w zimowej i jesiennej sesji egzaminacyjnej w 2024 roku
<i>Egzamin:</i>	egzamin eksternistyczny
<i>Przedmiot:</i>	wszystkie przedmioty
<i>Typ szkoły:</i>	szkoła podstawowa, liceum ogólnokształcące, branżowa szkoła I stopnia, branżowa szkoła II stopnia
<i>Termin egzaminu:</i>	sesja zimowa – luty 2024 r. sesja jesienna – październik 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	25 sierpnia 2023 r.

Na podstawie:

- art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 2230)
- § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1717)

podają informację o szczegółowych sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania **egzaminów eksternistycznych** do potrzeb zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych oraz chorych lub niesprawnych czasowo.

1. Osoby niewidome, słabowidzące, niesłyszące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, mogą przystąpić do egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania szkoły podstawowej dla dorosłych lub liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, a także z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia oraz branżowej szkoły II stopnia, zwanych dalej „egzaminami”, w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju ich niepełnosprawności na podstawie zaświadczenia potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji wydanego przez lekarza.
2. Osoby chore lub niesprawne czasowo mogą przystąpić do egzaminów w warunkach odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia na podstawie zaświadczenia wydanego przez lekarza.
3. Sposób lub sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów do potrzeb zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, o których mowa w pkt 1., oraz chorych lub niesprawnych czasowo wskazuje dyrektor właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej lub upoważniona przez niego osoba, wyłącznie na podstawie informacji określonych w Tabeli 1., z zastrzeżeniem pkt 4.
4. W szczególnych przypadkach nieujętych w Tabeli 1., w tym osób, u których występują niepełnosprawności sprzężone¹, decyzję o dostosowaniu warunków i formy przeprowadzania egzaminów do potrzeb zdającego podejmuje dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej lub upoważniona przez niego osoba.
5. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje zdającego na piśmie o dostosowaniu warunków i formy przeprowadzania egzaminów do jego dysfunkcji. Zdający, który nie zamierza skorzystać z przyznanych mu dostosowań, składa pisemne oświadczenie o rezygnacji.
6. Egzamin powinien odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu, jeżeli zdający korzysta z co najmniej jednego z następujących dostosowań:
 - a) przedłużony czas rozwiązywania zadań egzaminacyjnych
 - b) korzystanie ze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych
 - c) udział nauczyciela wspomagającego.

¹ Niepełnosprawność sprzężona dotyczy sytuacji, gdy u zdającego niesłyszącego, słabosłyszącego, niewidomego, słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, występuje co najmniej jeszcze jedna z wymienionych niepełnosprawności.

7. W przypadku gdy do przystąpienia do egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu uprawnionych jest dwóch lub więcej zdających, którym przysługują różne sposoby dostosowania, możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla tych zdających w jednym pomieszczeniu, pod warunkiem że przebieg egzaminu żadnego z tych zdających nie będzie zakłócony.
8. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego, przebieg egzaminu jest rejestrowany za pomocą urządzenia zapisującego dźwięk. Zapis dźwiękowy stanowi integralną część pracy egzaminacyjnej zdającego.
9. Nauczycielem wspomagającym i/lub specjalistą, o którym mowa w Tabeli 1., jest członek zespołu nadzorującego wyznaczony odpowiednio przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Tabela 1. Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów eksternistycznych

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów eksternistycznych
osoby niewidome	1. Arkusze dostosowane do dysfunkcji – w piśmie Braille’a wraz z czarnodrukiem albo arkusz w czarnodruku.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 50% czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza standardowego.
	3. Arkusze egzaminacyjne w czarnodruku nagrane na płycie CD (pliki zapisane w formacie MS Word lub .pdf).
	4. Korzystanie ze sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.
	5. Pomoc nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów i/lub przy zapisywaniu odpowiedzi na kartkach dołączonych do czarnodruku.
	6. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
osoby słabowidzące	1. Arkusze dostosowane do dysfunkcji – czcionka Arial 16 pkt.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 50% czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza standardowego.
	3. Arkusze egzaminacyjne nagrane na płycie CD (pliki zapisane w formacie MS Word lub .pdf). <i>Dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z komputera.</i>
	4. Korzystanie z przyborów optycznych, których zdający używa na co dzień.

	<p>5. Korzystanie ze sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.</p> <p>6. Oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji zdającego.</p> <p>7. Pomoc nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów i/lub przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego. <i>Dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy wada wzroku znacznie utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie.</i></p> <p>8. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p>
osoby niesłyszące	<p>1. Arkusze dostosowane do dysfunkcji.</p> <p>2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>3. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p> <p>4. Korzystanie ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika wyrazów bliskoznacznych.</p>
osoby słabosłyszące	<p>1. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>2. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności surdopedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p>
osoby z niepełnosprawnością ruchową	<p>1. Arkusze dostosowane do dysfunkcji.</p> <p>2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 50% czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza standardowego.</p> <p>3. Miejsce pracy dostosowane do dysfunkcji zdającego.</p> <p>4. Pomoc nauczyciela wspomagającego w czytaniu i/lub pisaniu.</p> <p>5. Pisanie przez zdającego odpowiedzi do zadań na komputerze dostosowanym do dysfunkcji zdającego.</p> <p>6. Arkusze egzaminacyjne nagrane na płycie CD (pliki zapisane w formacie MS Word lub .pdf). <i>Dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z komputera.</i></p>

osoby z afazją	1. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 50% czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza standardowego.
	2. Pomoc nauczyciela wspomagającego w czytaniu i/lub pisaniu. W przypadku zdających z afazją nauczyciel wspomagający może udzielać dodatkowych wyjaśnień dotyczących poleceń do zadań oraz instrukcji dla zdającego (nie samych zadań, w tym tekstów).
	3. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności, np. logopedy (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	1. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 50% czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza standardowego.
	2. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
osoby z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1. Arkusze dostosowane do dysfunkcji.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza nie więcej niż o 30 minut.
	3. Obecność na sali osoby niezbędnej do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i/lub do obsługi potrzebnego sprzętu (może być członkiem zespołu nadzorującego).
	4. Pomoc nauczyciela wspomagającego w czytaniu i/lub pisaniu.
	5. Miejsce pracy dostosowane do dysfunkcji zdającego.
	6. Pisanie pracy na komputerze, jeżeli zdający jest wdrożony do tej formy pracy. <i>Dostosowanie możliwe wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej odpowiedzi do zadań w arkuszu egzaminacyjnym lub gdy zdający posługuje się alternatywnymi i wspomagającymi metodami komunikacji.</i>
osoby chore lub niepełnosprawne czasowo, w tym czasowo niesprawne ruchowo	1. Korzystanie ze sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o przerwy niezbędne dla zastosowania leków.
	3. Korzystanie ze sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.

dr Marcin Smolik
dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej